

Yttrande av Arjeplog kommun till Trafikverkets redovisning av uppdrag gällande förändrat avtalspartsförhållande mellan staten och Inlandsbanan Aktiebolag med diarienummer LI2024/00906

Ärendenr 2024, 447

Förslag till beslut och motivering

Arjeplogs kommun håller med om att en avtalspartförändring i enlighet med de två alternativ som utredningen belyser troligen inte innebär några större förändringar i praktiken då Trafikverket också är en del av staten. Om man utifrån denna redovisning väljer att öppna upp för ett förändrat avtal/förvaltare av Inlandsbanan än de två utredningen huvudsakligen behandlar behövs ytterligare utredning.

Däruv anser kommunen att Regeringen enbart bör besluta om att Regeringskansliet står kvar som företrädare eller att Trafikverket går in som ombud för staten i stället för Regeringskansliet i nästa avtalsperiod. Detta medger utökad tid för djupare analyser av konsekvenser, kostnadsberäkningar samt förslag på finansiering, inte minst också tid att se vilka möjligheter inlandsbanan kan ge i och med den pågående industri- och samhällsomställningen. Det är viktigt att ett sådant arbete då ger IBAB, Försvarsmakten, andra berörda myndigheter, kommuner och organisationer tid och möjlighet att delta i detta arbete. Det är viktigt att avtalet främjar effektivisering och utveckling och att Inlandsbanan får den upprustning som behövs, oavsett vem som är förvaltare.

Vid ett ev. förändrat avtalspartsförhållande anser kommunen att fokus bör ligga på inlandsbanans framtid. Inlandsbanan har potential att ge möjlighet till att utveckla transporter men har också en betydelse för regionens samhällsutveckling, personresor och totalförsvaret.

Kommunen håller med Försvaret om att det kan finnas en risk i att det fokus som finns på Inlandsbanan idag kan minska om Trafikverket tar över förvaltningen. Kommunen håller även med om slutsatsen att ett nytt avtal i enlighet med gällande lagstiftning kan innebära att banan blir upplåten på ett sådant sätt att rådigheten över järnvägen minskar.

Avslutningsvis vill kommunen understryka att ett förändrat eller nytt avtal, oavsett vem som blir avtalspart, inte får innebära försämrade ekonomiska förutsättningarna för Inlandsbanan utan istället stärker dess roll som viktig transportinfrastruktur, inte minst för dem som bor och verkar i regionen.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen gav den 21 december 2023 Trafikverket i uppdrag att analysera förutsättningar och föreslå eventuella åtgärder för ett förändrat avtalspartsförhållande och gränssnitt mellan staten och INLANDSBANAN Aktiebolag (IBAB).

Alternativet att Trafikverket är avtalspart och för statens räkning upplåter Inlandsbanan med nyttjanderätt till IBAB ska belysas men även andra möjliga alternativa lösningar, gränssnitt och förslag på åtgärder.

En förändring av avtalet där Trafikverket går in som ombud för staten i stället för Regeringskansliet bedöms vara tämligen begränsad, eftersom staten i bägge fallen kvarstår som avtalspart. Det torde heller inte innebära några större förändringar i praktiken, eftersom Trafikverket redan idag i många fall är mellanhand mellan IBAB och Regeringskansliet, och också hanterar det driftbidrag som utgår till IBAB. Att byta ombud för staten i avtalet görs enklast genom att berörda parter träffar en skriftlig överenskommelse i vilken det förtydligas att staten fortsättningsvis ska företrädas av Trafikverket.

Om det nuvarande avtalet sägs upp och ett nytt ska tas fram, bör det beaktas att de juridiska regelverken har förändrats i betydande omfattning sedan 1993 och 2005. Det innebär bl.a. att upplåtelsen ska ske på marknadsmässiga villkor. Trafikverket har ingen erfarenhet av eller beredskap för att upplåta en så omfattande anläggning som Inlandsbanan utifrån nu gällande lagstiftning, men det skulle sannolikt krävas en tämligen stor organisation för det, och det är osäkert om det skulle hinnas med på 24 månader.

Trafikverket vill också understryka att framtagandet av ett nytt avtal öppnar upp för att nyttjanderätten till Inlandsbanan kan komma att behöva upplåtas till andra intressenter än IBAB, vilket är något som kan påverka banans funktion för bl.a. totalförsvaret. Enligt Trafikverkets bedömning bör uppsägning av gällande avtal och framtagande av ett nytt i första hand övervägas om berörda parter ser behov av att förändra avtalet och inte lyckas komma överens.

Ett skäl som skulle kunna tala för att Trafikverket återgår till att bli infrastrukturförvaltare för banan är om dess funktion för främst totalförsvaret riskerar att påverkas negativt av om nyttjanderätten till banan skulle kunna komma att upplåtas till någon annan än IBAB. Om Trafikverket ska återgå till att bli infrastrukturförvaltare för banan, behöver Trafikverket tilldelas medel för att kunna upprätthålla banans funktion i samma utsträckning som idag. De funktioner som främst skulle beröras om Trafikverket tog över som infrastrukturförvaltare är drift och underhållsverksamheten och tågtrafikledningen. Det bedöms kunna göras på två år, vilket motsvarar uppsägningstiden enligt avtalet.

Trafikverket ser i dagsläget inget behov av att i något väsentligt avseende ändra gränssnittet mellan staten och IBAB. En mer begränsad förändring som skulle kunna övervägas i närtid är att låta Trafikverket ta över Inlandsbanans telekomutrustning.

Förslagen bedöms inte ha någon påverkan på gällande rätt. Förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket kan dock behöva ändras om Trafikverket ska ges i uppdrag att vara ombud för staten i avtalet.

Även om Trafikverket redan i enlighet med avtalet bereder en del underlag åt Regeringskansliet innebär ett fullständigt övertagande av rollen som ombud för staten att Trafikverket behöver tillföras resurser motsvarande de tillkommande arbetsuppgifter som för närvarande hanteras av Regeringskansliet. Om Trafikverket får i uppdrag att ta fram ett helt nytt avtal behöver Trafikverket ges möjlighet att återkomma med uppgifter om resursbehov för det. Om Trafikverket ska återgå till att bli infrastrukturförvaltare för banan behöver Trafikverket, för att kunna upprätthålla banans funktion i samma utsträckning som idag, tilldelas medel i samma storleksordning som det bidrag som IBAB får idag. Medlen skulle behöva indexeras för att inte urholkas av kostnadsutvecklingen. Trafikverket har vid genomförandet av uppdraget samverkat med IBAB och Försvarsmakten.

Beslutsunderlag

Remiss - Förutsättningar och åtgärder för ett förändrat avtalspartsförhållande mellan staten och Inlandsbanan AB

Isak Utsi, Kommunstyrelsens ordförande, samt kommunalråd

På uppdrag av kommunstyrelsen Arjeplogs kommun

Digital signering

Beslutet skickas till

Svaren lämnas per e post till li.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till li.transport.remissvar@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer LI2024/00906 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: ISAK ANDERS-ERIK UTSI

Person ID: 199108011553

Datum: 2024-10-31 17:02

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

E7DD824D2A2824BE6D09CF2E8CF52098EB9923E4C1AAA366B18D8E4F103C5273